

**MĂSURI COMPLEXE DE STOPARE A CRIZEI
ȘI
SOLUȚII DE REABILITARE A ECONOMIEI NAȚIONALE**

*Responsabilitatea asupra conținutului lucrării aparține autorului.
Costurile de editare, tipărire și TVA au suportate de autor.*

Editura Academiei Oamenilor de Știință din România
Adresa: Splaiul Independenței, nr. 54, sectorul 5, cod 050094
București, România

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FOTA, Dionysius/Măsurile complexe de stopare a crizei și soluții de reabilitare a economiei naționale

București: Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, 2010

Bibliogr.

Index

ISBN 978-606-92500-7-5

33(498)

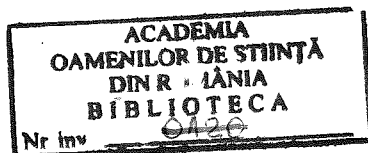
Șef de serviciu: ing. Liviu-Mihai SIMA, drd.
Redactor: prof. Andrei D. PETRESCU, drd.
Documentarist: ing. Ioan BALINT

Copertele I & IV: Explozia piețelor de capital – Graficul cu evoluția dintre anii 1901 și 2009 a indicelui
Dow Jones, publicat de *Le Monde Diplomatique* în *Atlas der Globalisierung*, 2009

Copyright © Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2010

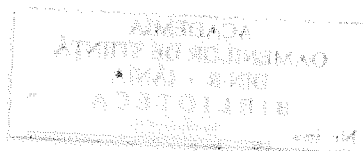
DIONYSIUS FOTA

**MĂSURI COMPLEXE DE STOPARE A CRIZEI
ȘI
SOLUȚII DE REABILITARE A ECONOMIEI NAȚIONALE**

***Dedic această carte oamenilor de știință din România
trecuți în conul de umbră al istoriei în ultimii 20 de ani
într-o etapă dificilă pentru economia națională.***

București, 5 iunie 2010

C
spiritului
N
nepărtin
o lucrare
element n
C
se suie n
regulile ș
D
el, a cuge
o idee. L
româneșt
declanșar
F
de condu
se justifi
cauzele d
D
piață, pre
ajungem
P
mai märe
și respect
unui ase
utilizarea
trebuie a
T
de redreș
este perio
intelectua
a acestor
A
recredibi
principiu
naționale
știut fiin
proprii, c
încearcă
N
naturale,
soluții s
civilizată
uriașele
libertatez

PREFAȚĂ

O carte foarte utilă românilor

Criticul, dacă e un om întreg iar nu un palavragiu blazat, are și el preferințele lui și luptă să inspire literaturii o anumită direcție.

H. Sanielevici

Ceea ce dă omului o suveranitate nemăsurată asupra tuturor viețuitoarelor este lucrarea spiritului: cugetarea.

Nu-i destul de a ști carte și a scrie pentru a fi criticat. Mai trebuie neapărat judecată nepărtinitoare, cunoștința lucrurilor, a lumii și a oamenilor. Umană sau nu, critica a fost și va rămâne o lucrare necesară în viața publică a unui popor. Critica, fie și amară, numai să fie dreaptă, este un element neapărat al susținerii și pregătirii noastre.

Citind această carte, constăți că omul, cu cât își mărește și-și perfecționează spiritul, cu atât se suie mai sus cu cugetul său în regiunile ordinului intelectual și poate ajunge chiar a cunoaște regulile și legile cărora le sunt supuse fenomenele.

Dionysius Fota este un cugetător, un om a cărui meserie este de a cugeta pentru alții. Pentru el, a cugeta, a gândi este o activitate generală a tuturor părților creierului puse în joc când urmărește o idee. Ideea de bază este eliminarea crizei economice din România și redresarea economiei românești, dar nu oricum ci prin protecția categoriilor de populație care nu au nici o vină în declanșarea acestei crize.

Faptul că România a crescut consumul intern pe datorie este o greșală fundamentală făcută de conducătorii țării. De asemenea, este știut că impozitele sunt importante pentru orice stat, dar nu se justifică modul eronat de impunere și de colectare a acestora. În sfârșit, dacă nu determinăm cauzele degringoladei economiei românești, nu putem elabora măsurile de reabilitare a acesteia.

După autor, nu trebuie să neglijăm în primul rând rolul general al statului în economia de piață, precum și politicile publice de creștere a potențialului economic și de structură, deoarece altfel ajungem la un preț prea mare al domniei care a apucat pe căi greșite.

Problema principală a autorului este „cum să se relanseze economia națională”. Nu este act mai mareț pe lume decât reînvierea unei nații care cere și merită a fi puse în rândul relațiilor demne și respectate; dar nu este o misie mai frumoasă, mai nobilă, decât aceea de a conlucra în realizarea unui asemenea act. De aceea, după ce se reflectă efectele și limitele relansării economiei prin utilizarea unor politici bugetare și de balanțe de plăți, se trece la stabilirea condițiilor obligatorii ce trebuie asigurate de guvern pentru relansarea economică.

Toate acestea îi permit domnului *Dionysius Fota* să identifice măsurile de ieșire din criză și de redresare a economiei naționale a României în perioada 2010-2015, deoarece orice rău există și este periculos pe cât timp nu-i cunoști cauza ce-i dă naștere. Dând dovadă de superioritate morală și intelectuală, împreună cu buna chibzuială, cu blândețea și firea îngăduitoare, autorul face o grupare a acestor măsuri.

Astfel, în carte sunt prezentate măsurile de recredibilizare a instituțiilor statului și pe cele de recredibilizare a sistemului financiar-bancar, știut fiind că statul există ca stat numai în virtutea principiului suveranității. Sunt prezentate de asemenea măsurile de recredibilizare a economiei naționale, de perfecționare a organizării și managementului macroeconomic și a statului de drept, știut fiind că guvernele nu au dreptul să se considere pe dânsle ca având prerogative și interese proprii, ci să înțeleagă și să știe că nu sunt nimic alta decât puterea ce se interpune între cel ce încearcă să nedreptățească și cel asupra căruia caută să se năpustească nedreptatea.

Măsurile și soluțiile de reabilitare a agriculturii, de valorificare a potențialului țării de resurse naturale, precum și măsurile de redresare a industriei autohtone, sunt dintre cele mai importante soluții stabilite de autor, având în vedere că o națiune fără industrie, nu poate fi considerată civilizată, că industria dă omului mijloace de a cutreiera științele, literele, frumoasele arte, iar sub uriașele sale aripi, industria poartă fericirea neamului românesc și, cu dânsa, vrednicia omului și libertatea.

În sfârșit, autorul ne prezintă măsurile de perfecționare a activității sindicale și perfecționarea armatei, știut fiind că armata română este puterea, este viitorul patriei noastre, iar când există istoria, puterea de viață a unui stat s-a manifestat întotdeauna prin tăria brațelor sale armate.

Chestiunile economice ale unei țări, nu se dezleagă de oameni care se sfătuiesc pentru a găsi cuvinte care uimesc și înșeală. Procesul economic hotărăște întreg procesul istoric al omenirii, iar o anumită treaptă de dezvoltare economică, aceasta este izvorul cel mai puternic al averii, adică înaintărilor în civilizație.

Pornind de aici, oamenii se deplasează spre economia speculativă, care s-a dovedit a fi o cale veruoasă de acumulare de capital și de redistribuire fără muncă a proprietății. Și, pentru a fi siguri de profituri, corporațiile și-au creat un apărător mondial al intereselor.

Desigur că mecanismul de recesiune și de declanșare a crizei nu poate fi înțeles fără un minim de cunoștințe despre macroeconomie, despre ordinea economică globală, despre rolul eficiența investițiilor, despre negocul dintre sectoarele economiei naționale și piețele de schimb, despre suprimarea industriei care a fost balastul ce a tras la fund economia, despre reordonarea priorităților pentru eliberarea creditului și orientarea lui spre producție, precum și despre pericolul cel mai mare pentru existența economiei - diletanții. Toate acestea și multe alte aspecte sunt relevate în cartea domnului Fota și ne fac să înțelegem că economia națională este foarte complicată, neputând fi condusă de oricine dorește.

Suntem în fața unei cărți, care alături de cărțile „Cum se ruinează o economie națională”, „Introducere în macroeconomia comparată” și „Criza economică din România anul 2009” constituie o bază teoretică fundamentală pentru redresarea economiei naționale, în actuala perioadă de criză.

Menționăm că domnul Dionysius Fota, este un cercetător german de origine română, pe care îl doare faptul că în Germania toate lucrurile își găsesc soluții, iar în România lucrurile merg tot mai prost și nimeni nu face ce trebuie pentru redresarea lor. Salutăm și acest efort (care sperăm să nu fie ultimul) prin care autorul încearcă să contribuie la redresarea situației precare a economiei naționale românești și să scape poporul de măsuri la care nu s-ar fi gândit niciodată.

De asemenea, mulțumim Editurii Academiei Oamenilor de Știință din România pentru efortul făcut ca această carte să vadă lumina tiparului.

București, 5 Iunie 2010

Prof. univ. dr. Marius Băcescu,

Membru titular fondator al Academiei Oamenilor de Știință din România

Vicepreședintele Comisiei de Cibernetică a Academiei Române

În to
curent de di
carte, se ara
până la stadi
respectiv s-a
descreștere d
la stadiul de
care, Român

Vă i
aflat în acest

În l
dezvoltare a
impunerea d
sau primit d
creștere a d
rezultatul co

Con
a publicat în
„România a

De
îmbogătit di
de mii de lo
guvernele r

Din
legate de re
sau nomina
denominaliz
din anul 20

Dac
pentru ca m
doilea.

Sun
21.638 mili
două sectoa
rămas pent
PIB.

Sun
adică 28,72
din PIB) di
însemnat 3,

Or,
62,3% din
2,17 ori (46

Cin
naționale, t
FESAL im
cu creștere
liberalizare
reprezentat
dezvolte la

CUVÂNTUL AUTORULUI

În toate statisticile care prezintă evoluția economiilor naționale ale statelor, publicate în mod curent de diferite autorități, institute interne și internaționale, dar și de către cercetători și autori de carte, se arată modul în care țările lumii au evoluat spre dezvoltare economică de la stadiul agrar până la stadiul post industrial. Având în vedere faptul că în România ultimilor 20 de ani, procesul respectiv s-a inversat, noi vă prezentăm acum, tot în date statistice, evoluția acestui proces de descreștere care se cheamă dezindustrializare, adică drumul parcurs de economia națională de la de la stadiul de industrializare existent înainte de 1990 până la stadiul actual agrar-industrial, stadiu în care, România a intrat în anii 30 și a reușit să promoveze la următorul, abia la mijlocul anilor 70!

Vă informăm sau vă reamintim că statele dezvoltate economic din Uniunea Europeană s-au aflat în acest stadiu cu peste 100-120 de ani în urmă!

În loc ca economia națională a României să se fi apropiat în 20 de ani de nivelul de dezvoltare al țărilor membre în Uniune, prin măsuri aberante luate de guvern și parlament, sau la impunerea de către FMI, ori la recomandarea consilierilor occidentali pe care guvernele i-au angajat sau primit din țările occidentale, acum după 2008, se poate măsura nu numai contraperformanța de creștere a decalajului economic existent în anul 1989 între România și țările occidentale, dar și rezultatul concret al distrugerii bazei elementare a dezvoltării unei economii naționale, industria.

Contrar acestei situații, cotidianul România Liberă (proprietar majoritar, familia Adamescu), a publicat în ediția sa din 16.04.2009 sub semnătura lui Popa Cornelia, un articol pe care l-a intitulat „România a devenit tigrul Europei de est după lichidarea fabricilor ceaușiste!”

De fapt, nu România a devenit un tigru ci doar câteva mii dintre locuitorii ei care s-au îmbogățit din acest proces (printre care și fostul și actualul proprietar al ziarului) și alte câteva zeci de mii de locuitori care au devenit șacalii care au devorat tot ce a mai rămas după tigri. La aceștia, guvernele recunoscătoare, le-a mai adăugat câteva sute de mii și dintre funcționarii guvernamentali bine plătiți și din regiile statului!

Din cauza inflației care a bântuit economia României timp de 14 ani, toate comentariile legate de realizări, venituri, cheltuieli și rata de schimb leu/dolar, au avut în vedere prețurile curente sau nominale, care, la finele anului 2004 crescuseră față de anul 1990 de 1.513,77 de ori! Și după denominalizarea monedei naționale, (10.000 lei vechi=1 leu nou), rata oficială de schimb leu/dolar din anul 2005 mai reprezenta doar 0,1356 din rata de schimb din anul 1990!

Dacă doriți să știți și ce se întâmplă când statul consideră că economia națională există pentru ca membrii guvernului să-și rezolve problemele, trebuie să citiți explicațiile din capitolul al doilea.

Suma valorii adăugate produse de sectorul agrar și sectorul industrial a fost în anul 1990 de 21.638 milioane dolari și a reprezentat 62,30% din PIB. După scăderea din valoarea adăugată de cele două sectoare a valorii exporturilor (16,63% din PIB în anul 1990) din cele două sectoare a mai rămas pentru consumul intern produse în valoare de 15.861,4 milioane de dolari adică 45,67% din PIB.

Suma valorii adăugate de agricultură și industrie în 2008 a fost de 53.226,5 milioane dolari adică 28,72% din PIB. După scăderea exporturilor care au însumat 47.059, milioane dolari (25,39% din PIB) din valoarea adăugată de agricultură și industrie a mai rămas 6.167,5 milioane dolari care a însemnat 3,33% din PIB.

Or, aceasta înseamnă o reducere de 13,71 ori, sau 7,29% față de anul 1990. Reducerea de la 62,3% din PIB la 28,72% din PIB (din care, 22,26% în industrie) indică o scădere a producției de 2,17 ori (46,1% față de 1990).

Cine vrea să știe care au fost factorii care au determinat această decădere a economiei naționale, trebuie să aibă în vedere liberalizarea importurilor, apoi acceptarea planurilor ASAL și FESAL impuse de FMI prin memorandumul semnat în 1997, liberalizarea prețurilor care a început cu creșterea arbitrară de către acel guvern a prețului tonei de petrol extras din subsolul țării, liberalizarea ratei de schimb și privatizarea unei industrii ale cărei capacități de producție nu reprezentau în 1990 decât 10% din potențialul de care era nevoie ca economia națională a țării să se dezvolte la nivelul țărilor dezvoltate economic din lume.

Importurile masive de bunuri și mărfuri, din care o parte pe o datorie care a însumat 142,0 miliarde de dolari la finele anului 2008 (când deficitul de comerț exterior a fost de 31,5 miliarde dolari) și importuri plătite din bani publici au scos de pe piața internă producția autohtonă. Fără consum, nici-o industrie nu poate funcționa și, ca atare, se ruinează.

Reducerea cu 44% a numărului de salariați din economia națională și acest 3,33% din P care a mai rămas pentru consumul intern din producția agricolă și industrială, plus faptul că TVA și CAS-ul nu este plătit de toate sectoarele economiei, au contribuit la diminuarea posibilității statului de a avea un buget din care să-și plătească salariații și consumatorii de buget atunci când aceștia sunt mulți, dar și de a face cheltuieli ritmice (lunare) din același buget.

Renunțarea de către guvernul Ciorbea la impozitarea progresivă a veniturilor mari de la 60 la 40% și introducerea de la 01.01.2005 a cotei unice de impozitare, au fost două măsuri de care nu a beneficiat toată populația ci doar un număr limitat de persoane.

Așa după cum a afirmat președintele țării în perioada de pregătire a scrisorii către FMI din 30 mai 2010, cota unică a fost principalul obiectiv al alianței DA în campania electorală din toamna anului 2004. Or o asemenea cotă de 16%, pe lângă faptul că nu aduce avantaje decât oamenilor care plăteau înainte impozite de 40% pe veniturile mari și foarte mari, mai produce și o diminuare a veniturilor bugetului național pe care statul o recuperează de la toată populația țării, prin tot felul de taxe și impozite noi. Scriind aceste rânduri, mi-am amintit de declarația unui pastor german din biserica luterană, făcută după eliberarea sa dintr-un lagăr de concentrare în anul 1945: „Când nazii i-au arestat pe comuniști nu am protestat pentru că mi-am zis că eu nu sunt comunist. Când i-au arestat pe social-democrați, n-am protestat pentru că eu nu eram social democrat. Când i-au arestat pe democrat-creștini, de asemenea n-am protestat pentru că eu eram luteran. Când am fost și eu arestat, nu mai era cine să protesteze”! La fel s-a întâmplat și în România. Când în 1997 guvernul a vândut pe nimic Uzinele de Mașini Grele din București, nici-un segment din societatea românească nu s-a alăturat protestului muncitorilor de la IMGB. Tinerii țărăniști și tinerii liberali din acel guvern și din FPS, au vrut și le-au dat salariaților de la IMGB o lecție pentru 28.01.1990. Lecția aceasta a costat România 32 de milioane de dolari.

Situația în care s-a ajuns în România la finele anului 2008, nu mai înseamnă stadiu industrial-agrar de dezvoltare, ci economie agrar-industrială la început de stadiu, în ciuda faptului că a fost oficializată economia speculativă, producătoare de venituri numai deținătorilor de acțiuni și derivate care fac obiectul tranzacțiilor de pe piața burselor de valori și care nu plătesc nici TVA și nici măcar un impozit de 16%.

Criza aceasta provocată de distrugerea structurii direct productive a economiei naționale (agricultură și industrie) nu este o criză temporară ci o criză permanentă care nu poate fi remediată decât prin reindustrializare.

Măsurile luate de actualul guvern al României de reducere a veniturilor unor categorii de locuitori cum ar fi pensionarii și salariații bugetari rezolvă probabil problema lipsei de lichiditate după care efectele sunt reluate și criza se adâncește. Toate cheltuielile din buget trebuiau concentrate în anii 2009 și 2010 pe crearea de capacități de producție în industrie și pe reabilitarea agriculturii fărâmițate prin legea nr. 18/1991.

Acum, la spartul târgului, problema nu se rezolvă pedepsindu-i pe funcționarii publici și pensionarii, pentru că orice reținere din veniturilor lor echivalează cu reducerea consumului intern așa scăzut. Și nici cu creșterea TVA, care reduce consumul gospodăriilor populației.

Dacă aceste probleme sunt greu de înțeles pentru primul ministru cu diplomă de filozof și pentru vice prim ministrul filolog și poet, atunci acestora trebuie să li găsească alte slujbe. Soluția în mijloc nu mai există!

Cartea se adresează membrilor guvernului, deputaților și senatorilor din parlamentul României, Curții Constituționale, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Ministerului Public, conducerilor partidelor politice reprezentate în parlament, conducerilor sindicatelor, reprezentanților societății civile, profesorilor și studenților din Facultățile de Economie și, nu în ultimul rând, alegătorilor.

București, 5 Iunie 2010

Autorul

Cap. nr. 1
de tera

1.1. S
1.2. D
m
1.3. C
1.4.
și
1.5. C
1.6. R
1.7. C

Cap. nr. 2

2.1. Ș
2.2. P
2.3. B
2.4. C
2.5. C
2.6. I
2.7. I
2.8. D
2.9. C
2.10.
2.11.
2.12.

Cap. nr. 3
a intră

3.1. R
3.2. E
3.3. C

Cap. nr. 4

4.1. P
4.2. R
4.3. L
4.4. P
4.5. P

Cap. nr. 5

5.1. R
5.2. Î
5.3. R
în
5.4. P

CUPRINS

Cap. nr. 1. Coincidența dintre modelul de ajustare structurală aplicat României de FMI și modelul de terapie de șoc utilizat în Bolivia	11
1.1. Scurte considerațiuni generale	11
1.2. De ce este importantă în administrarea țării, cunoașterea principiilor specifice macroeconomiei	13
1.3. Cauzele reapariției spre finele secolului XX a teoriei autoreglării pieței libere	16
1.4. Modelul bolivian de aplicare a doctrinei șocului, luat ca exemplu și de către unele țări foste socialiste din Europa	18
1.5. Concluzia experimentului bolivian	21
1.6. Recomandările cuprinse în programul lansat de ultraliberalul Williamson	22
1.7. Contradicții dintre modelul lui Williamson și regulile proceselor de tranziție	22
Cap. nr. 2. Erori de guvernare care au grăbit dezindustrializarea economiei naționale	28
2.1. Știați că performanțele economice ale unui guvern pot fi măsurate?	33
2.2. Punerea în practică a punctului nr. 1 din lista de priorități elaborată de Williamson	38
2.3. Bilanțul național în cifre al guvernărilor din anul 2004 până în 2008	43
2.4. Cum ar trebui să calificați dumneavoastră creșterea consumului intern pe datorie?	47
2.5. Cum trebuie gândită reabilitarea economiei naționale	49
2.6. Importanța impozitelor și modul eronat de impunere și de colectare al acestora	51
2.7. Incompetență, nepăsare sau tactică de tergiversare?	58
2.8. De ce industrie și nu servicii?	59
2.9. Cum se împarte un venit național anual	60
2.10. Evaluarea în bani a nevoilor de consum	61
2.11. Adaptarea nevoilor la posibilitățile existente	63
2.12. Pentru care locuitori, lozinca „nu ne vindem țara” nu reprezintă chiar o prostie	64
Cap. nr. 3. Cunoașterea cauzelor crizei face posibilă atât stabilirea măsurilor de prevenire a intrării în faliment cât și reabilitarea economiei naționale	69
3.1. România și criza financiară care s-a declanșat pe Wall Street	71
3.2. Evoluția în 20 de ani a „Valorii Adăugate” calculată în prețuri constante 1989	72
3.3. Cauzele degringoladei de care trebuie ținut seama la elaborarea măsurilor de reabilitare	74
Cap. nr. 4. Poziția statului față de economia națională	82
4.1. Politici publice de creștere a potențialului economic și de structură	82
4.2. Rolul general al statului în economia de piață	85
4.3. La nivelul guvernului, domnia și prostia cu bani grei se ține	87
4.4. Prioritatea valorilor în ordonarea politicilor economice din trei modele posibile de stat	88
4.5. Poziția și obligațiile proprietarilor particulari în cadrul unei economii naționale	92
Cap. nr. 5. Cum se realizează relansarea unei economii naționale	95
5.1. Relansarea într-o economie de piață	95
5.2. În mod sigur, este greu să știm ce nu știm, dar nu este imposibil de aflat!	97
5.3. Relansarea economică prin utilizarea unor politici bugetare	98
într-o economie națională închisă	98
Efectele așteptate de la o relansare economică	98
Limitele unei relansări bugetare	99
5.4. Politica Bugetară în regim de schimburi fixe	99
Efectele așteptate de la o relansare	100
Efectele secundare ale cererii globale și ale ratelor dobânzii	100
Efectele secundare ale balanței plăților și ale ratei de schimb	101
A. Efectele unui excedent	101
B. Efectele unui deficit	101

5.5. Politica Bugetară în regim de schimburi flexibile	10
Efectele aşteptate	10
Efectele secundare ale balanţei de plăţi	10
A. Efectele unui excedent	10
B. Efectele unui deficit	10
5.6. Condiţiile obligatorii care trebuie asigurate de guvern pentru relansarea economiei naţionale	10
Cap. nr. 6. Măsuri şi soluţii de ieşire din criză şi de redresare a economiei naţionale a României în perioada 2010-2015	11
6.1. Grupa 1 - Măsuri de recredibilizare a instituţiilor statului	11
6.2. Grupa 2 - Măsuri de recredibilizare a sistemului Financiar-Bancar	12
6.3. Grupa 3 - Măsuri de recredibilizare a economiei naţionale	12
6.4. Grupa 4 - Măsuri de perfecţionare a organizării şi managementului macroeconomic	12
6.5. Grupa 5 - Măsuri de perfecţionare a statului de drept	13
6.6. Grupa 6 - Măsuri şi soluţii de reabilitare a agriculturii	13
6.7. Grupa 7 - Valorificarea potenţialului ţării de resurse naturale.....	14
6.8. Grupa 8 - Măsuri de redresare a industriei autohtone	14
6.9. Grupa 9 - Măsuri de perfecţionare a armatei	14
6.10. Grupa 10 - Perfecţionarea activităţii sindicale	14
Cap. nr. 7. Economia speculativă o cale veroasă de acumulare de capital şi de redistribuire fără muncă a proprietăţii	15
7.1. Generalităţi despre globalizare	15
7.2. Economii speculative	16
7.3. Pentru a câştiga întotdeauna corporaţiile şi-au creat şi un apărător mondial al intereselor	16
Cap. nr. 8. Consideraţiuni generale pentru introducerea în problemă a persoanelor care nu au cunoştinţe de macro-economie	17
8.1. Consideraţiuni generale	17
8.2. Ordinea economică parte din ordinea globală a unei societăţi omeneşti	17
8.3. Preliminariile reindustrializării depind de voinţa şi de priceperea membrilor guvernului	18
8.4. Cercurile vicioase ale sărăciei	18
8.5. Rolul investiţiilor	18
8.6. Eficienţa investiţiilor	19
8.7. Reordonarea priorităţilor pentru eliberarea creditului şi orientarea lui spre producţie	19
8.8. Informaţii asupra stadiului de dezvoltare în care se află economia naţională în anul 2010	19
8.9. Raportul dintre sectoarele unei economii naţionale şi pieţele de schimb	19
8.10. Informaţii asupra celor două utopii care au bântuit lumea în secolul XX	19
8.11. Suprimarea industriei balastul care a tras la fund economia naţională	20
8.12. Diletanţii, pericolul cel mai mare pentru existenţa economiei naţionale	21
8.13. Poziţia, la începutul tranziţiei spre economia de piaţă, a întreprinderilor productive rămase din economia de comandă	21
<i>Post scriptum</i>	22
<i>Bibliografie</i>	22

1.1. S

Avă

opinie comp

să dezvolt î

împreună c

România a

măsuri de

interne cât

ansamblu a

Dup

guvern sear

stingerea in

Spre

economică

scădere a v

gospodăriile

economiei r

la paralizare

ales a activi

acestor cau

întreprinder

autohtone c

La r

şomaj, ci şi

direct al ace

cheltuieli m

medii ale go

de care, nic

dintre dumn

străini! Ce s

cine să pro

consum?

La m

cele mai d

naţionale, in

supra-produ

descreşteri a

comercială)

absenţei po

dezindustria

crize care su

crizele econ

energetică,

crize pot fi

paralel (con

Capitolul nr. 1.

Coincidența dintre modelul de ajustare structurală aplicat României de FMI și modelul de terapie de șoc utilizat în Bolivia

1.1. Scurte considerațiuni generale

Având în vedere că în lumea politică din România și în rândul membrilor guvernului există o opinie complet eronată despre cauzele crizei economice actuale din țară, am socotit că ar fi necesar să dezvolt în această analiză, o parte din ideile și măsurile care au făcut obiectul studiului publicat împreună cu profesorul Marius Băcescu în mai 2009, în cartea intitulată „*Criza economică din România anulului 2009 - cauze, efecte, soluții*”, cu scopul de a aduce un plus de informații și de măsuri de care ar trebui să țină seama puterea executivă, atât pentru stoparea crizei economice interne cât și pentru înlăturarea cauzelor care au produs-o, pentru a reuși să ducă la reabilitarea în ansamblu a economiei naționale.

După cum o să observați prin comparație, măsurile anunțate sau întreprinse până acum, de guvern seamănă cu preocuparea șefului unui echipaj de pompieri, care în loc să se ocupe de stingerea incendiului și-a pus subalternii să-i îndepărteze pe fumători de lângă clădirea care arde!

Spre deosebire de o **recesiune** (definită ca încetinirea treptată a ritmului de creștere economică în cadrul unei economii naționale) al cărui prim efect este o reducere a cererii și deci o scădere a vânzărilor care determină reducerea producției, creșterea șomajului și reducerea veniturilor gospodăriilor populației, **criza economică** reprezintă un deranjament durabil al dezvoltării economiei naționale și se manifestă printr-o perturbare a activității economice care poate merge până la paralizarea tuturor sferelor de activitate din stat (socială, politică, științifică, culturală) dar mai ales a activităților productive din sectorul industrial și din sectorul agrar. Și primul efect negativ al acestor cauze, înseamnă nu doar reducerea locurilor de muncă din economie, ci și falimentul întreprinderilor productive și reducerea până la dispariția de pe piață a bunurilor și produselor autohtone care sunt necesare consumului fundamental al locuitorilor țării.

La rândul lor, desființarea locurilor de muncă nu echivalează doar cu o creștere a ratei de șomaj, ci și cu o transformare a producătorilor de venit național în consumatori de buget. Efectul direct al acestui proces înseamnă reducerea sumelor care puteau fi alocate în bugetul statului pentru cheltuieli materiale și salarii bugetari, iar efectul indirect, este acela că reduce volumul veniturilor medii ale gospodăriilor populației. Or, ambele efecte, contribuie la reducerea consumului intern, fără de care, nici-o economie națională nu poate funcționa mai mult decât pentru supraviețuire! Și unii dintre dumneavoastră - mai mici sau mai mari - vorbiți despre necesitatea venirii unor investitori străini! Ce să facă în România, unde consumul de produse autohtone s-a redus sau a dispărut? Pentru cine să producă industriașii străini, când ei pleacă din țara lor tot din cauza reducerii cereri de consum?

La nivelul unei economii naționale, se pot produce o mulțime de tipuri de „crize”, dintre care cele mai dure sunt crizele financiare (lipsa banilor, creșterea datoriilor, devalorizarea monedei naționale, inflația), crizele sociale (întotdeauna iau naștere din alt tip de criză), crizele economice de supra-producție (criza cererii solvabile), crizele economice de sub-consum (care generează descreșteri ale producției, pierderi de locuri de muncă și reducerea venitului național în economia comercială), crizele economice de sub-producție care se produc în industrie și agricultură (criza absenței potențialului productiv care împiedică creșterea ofertei), crizele de industrializare sau de dezindustrializare, criza investițiilor, criza provocată de absența creditului, dar mai apare și alt fel de crize care sunt resimțite doar în unele domenii ale economiei, cum ar fi crizele agrare sezoniere sau crizele economice care se produc în domenii ale industriei (criza siderurgiei, criza petrolului, criza energetică, criza industriei alimentare, criza industriei bunurilor de folosință îndelungată. Aceste crize pot fi singulare, din care unele pot da într-un alt tip de criză (succesive) sau pot avea loc în paralel (concomitent).

Actuala criză economică din România nu este o criză de conjunctură (după modelul crizei descrise de ciclurile Kitchin, Juglar sau Kondratieff), ci este o criză profundă provocată de efecte produse de mai multe cauze din rândul cărora cele mai decisive au fost dezindustrializarea liberalizările grăbite ale prețurilor, ale ratei de schimb și a schimburilor comerciale cu străinătatea fără pregătirea și asigurarea condițiilor necesare și specifice pentru ca producătorii autohtoni să fa față concurenței exercitate pe piața internă de mărfurile importate.

Din nefericire, primii care sau folosit de liberalizarea schimburilor cu străinătatea, au fost autoritățile și administrațiile statului (armată, administrații centrale și locale, regii și întreprinderi publice) care au promovat de urgență importurile de bunuri și produse plătite cu bani din bugetul țării, în dauna producătorilor autohtoni și a salariaților lor plători de impozite și taxe! Bani din buget „nu-i face statul” ci acesta doar îi adună prin impozite și taxe de la producătorii de valoare adăugată.

A doua categorie au fost funcționarii din sistemul bancar care s-au trezit cu „salarii de viață” mai mari decât veniturile oricărui alt salariat din țară, inclusiv decât al miniștrilor și parlamentarilor plus acumulări de bani în sectorul bancar, cu care nu au mai știut ce trebuie să facă.

A treia categorie au fost agenții economici privați și doar a patra categorie au constituit persoanele particulare care au reușit să-și procure valuta de care au avut nevoie, prin schimburi legale de monedă, prin troc sau prin alte diverse căi, din care unele au fost ilegale ori necinstite.

Rezultatul liberalizărilor de-a dreptul naive sau aiurea, a avut ca efect direct încetarea treptată a producțiilor autohtone din care au rezultat următoarele efecte indirecte, a căror înlăturare necesită acum măsuri la nivel de economie națională: 1. Dezindustrializarea economiei naționale; 2. Reducerea la jumătate a locurilor de muncă și ca atare reducerea veniturilor gospodăriilor populației și creșterea cheltuielilor sociale ale statului; 3. Distrugerea formelor de organizare a producțiilor mari agricole; 4. Reducerea puterii de cumpărare a gospodăriilor populației prin creșterea prețurilor ca urmare a introducerii unui adaos comercial de 30%, crescut între timp de rețelele de distribuție la 200% și mai mult, ceea ce anulează practic importanța costurilor de producție și distruge concurența acestora pe piață!

Creșterea nemăsurată a salariilor în anii 1990-1992, fără să fi crescut cu ceva productivitatea fizică (PIB-ul anual a scăzut atunci cu -5,6% în 1990, cu -12% în 1991 și -8,8% în 1992) a provocat introducerea a tot felul de sporuri la salarii și prime, restituirea părților sociale către cei care au cotizat și subvenționarea de către guvernul provizoriu a prețului mărfurilor de consum importate, a mărit masa monetară de pe piața internă și au provocat o inflație care a scăzut drastic puterea de cumpărare a veniturilor și au redus nu numai consumul intern al gospodăriilor populației dar și puterea monedei naționale în raport cu dolarul.

În condițiile în care a dispărut cererea de produse care erau planificate pentru exportul în țările CAER (desființat în anul 1991), toate creșterile de salarii impuse guvernului de noile sindicate cu justificarea că în democrație toată lumea trebuie să trăiască bine, plus abandonarea măsurilor de bună gestiune și bună administrare a proprietăților (publice, cooperatiste sau private) la care s-a adăugat nesupunerea civică și organizarea a tot felul de manifestări anarhice, căderea economiei însoțită de creșteri de venituri neacoperite în producții și muncă, au fost întotdeauna și peste toate măsurile de ruinare a economiei. În cazuri limită, prevenirea unor astfel de manifestări se face prin introducerea unor măsuri de prevenire sau printr-o stare de urgență sau de restricții care interzic explicit o serie de acțiuni și libertăți și sancționează foarte dur furtul, actele de vandalism, instigarea la dezorganizare și anarhie, măsuri pe care le poate pune în practică doar armata, ca forță organizată ierarhic în care se știe precis cine dă ordine și cine le execută. După toboganul pe care economia s-a dus la vale între 1990-1992, a urmat guvernul Văcăroiu, care, deși nu avea legal dreptul să amestece direct în economie (FPS-eul era subordonat Parlamentului prin lege!) a reușit să oprească căderea și să înceapă o relansare.

A urmat schimbarea democratică a majorității parlamentare și a guvernului în urma alegerilor din noiembrie-decembrie 1996 și se aștepta o îmbunătățire a nivelului mediu de trai.

Semnarea în februarie 1997 a memorandumului cu FMI, a fost prima dovadă de naivitate a noului guvern care avea să schimbe complet cursul economiei naționale prin intermediul măsurilor cuprinse în programele FESAL și ASAL, expresia de antidezvoltare a conceptului cunoscut prin

principiile „Consensului de la Washington” impuse de către reprezentatul Fondului Monetar Internațional, Poul Thomsen. De fapt, reprezentanții FMI-ului au încercat să impună României aceleași măsuri și pe timpul guvernului anterior, condus de Nicolaie Văcăroiu, dar acesta le-a respins în anul 1993. Așa că, în loc de relansare, după 13 ani de la acea schimbare s-a ajuns la nevoia de reabilitare!

Potrivit lui Jacques G  n  reux (*Les politiques   conomiques*, Editions du Seuil, Paris, 1996), prin relansare se întelege acțiunea întreprinsă de guvernul țării în scopul de a sprijini economia națională sau a unor sectoare ale acesteia, prin măsuri de stimulare a dezvoltării și de creare de locuri de muncă. Absența relațiilor comerciale, monetare și financiare ale unei țări cu restul lumii sau existența acestora într-o proporție mai redusă pentru ca reacțiile adverse ale acestora să nu se transforme în constr  ngeri atunci când sunt adoptate politici economice mai cumpătate sau mai restrictive, poartă denumirea de *conomie închisă*. Opusul acesteia se numește *conomie deschisă*, în care, multiplicatorul este mai redus decât în economia închisă, din cauza înclinației unei părți din populație pentru consumul unor mărfuri din import.

Existența unei economii închise nu trebuie   ntelesă ca o închidere a granițelor, ci ca o precauție în fața amestecului altora în problemele comerciale, monetare și financiare ale țării. Vă reamintim că România nu are o economie națională dezvoltată și prin dezindustrializarea suferită a ajuns la nivelul de dezvoltare agrar-industrial pe care țările dezvoltate l-au avut în secolul XIX! Din cauza aceasta, România nu poate aplica nici principiile și nici politicile și metodele acestora.

Comerțul cu străinătatea al unei țări mari ca SUA care a ajuns la 300 de milioane de locuitori, a reprezentat în secolul XX o medie cuprinsă între 8 și 15% din PIB, timp în care, cu excepția perioadei din timpul celor două războaie mondiale, a avut ca principală preocupare producerea de bunuri și servicii pentru consumul intern și locuri de muncă pentru populația țării.

Schimburile comerciale externe ale țărilor sub-dezvoltate economic, au un volum mic din punct de vedere al valorii, deoarece și PIB-ul pe care-l pot realiza aceste țări, este redus din cauza sub-dezvoltării și al lipsei lor de resurse (capital și forță de muncă calificată). Având și un număr redus de capacități de producție, țările aflate în dezvoltare precum și țările subdezvoltate economic, au un potențial de export mai redus, pentru faptul că din producțiile realizate ele trebuie să asigure și acoperirea cu bunuri și produse a consumului intern. Lu  ndu-se după lozinci sau accept  nd să fie mituiți cu cine știe ce (admiterea într-o organizație sau asigurarea unei „consultanțe de specialitate”) România a ajuns ca în anul 2008 să exporte 25% din PIB în timp ce PIB-ul realizat în industrie și agricultură a fost de doar 29% din PIB-ul total al țării!

„Lumea” nu este deloc ideală și faptul că unele țări sunt super-dezvoltate economic în timp ce multe altele (cu peste 86% din populația lumii) se află într-o stare de sub-dezvoltare care nu le permite nici măcar să asigure hrana zilnică pentru populațiile lor, ar trebui să-i determine pe oamenii de stat din țările sub-dezvoltate economic sau aflate în dezvoltare, să nu se întindă „mai mult dec  t le este plapuma”, dacă nu au fost în stare să învețe ce trebuie să facă pentru dezvoltarea economiei naționale și nu numai a lor!

1.2. De ce este importantă în administrarea țării cunoașterea principiilor specifice macroeconomiei

Termenul de macroeconomie a fost lansat pentru prima dată în anul 1933, de către economistul norvegian Ragnar Anton Kittil Frisch (1895-1973), laureat al Premiului Nobel pentru economie din anul 1969, devenit cunoscut în lume după ce în anul 1930 a înființat o societate de econometrie, ramură a statisticii care se ocupă cu testarea ipotezelor economice și estimarea parametrilor prin utilizarea tehnicilor de regresie multiplă, dar și prin folosirea unor metodologii mai sofisticate (Dicționar MacMillan de economie modernă, editor D. Pearce, 1992).

Macroeconomia este partea din teoria științei economice care are în vedere următoarele trei categorii de probleme:

1. Măsuri și decizii economice care privesc economia națională, sectoarele și domeniile acesteia, agregatele de producție, investițiile, locurile de muncă la nivel național și politicile economice care să asigure obținerea unei dinamici corespunzătoare în economie;

2. Interdependențele din cadrul economiei naționale, dintre variabilele globale ca sintetizează și caracterizează sistemul, cum ar fi dependența dintre numărul de salariați și nivel veniturilor medii ale gospodăriilor populației, dintre producție și investițiile în capacități producție, dintre producție și cererea agregată, dintre numărul plătiturilor de impozite și număr consumatorilor de buget ș.a.m.d.;

3. Cunoașterea totalității ansamblului economic pentru a putea fi realizate prognoze asupra evoluției economiei sau pentru luarea unor măsuri conjuncturale în perioade de creștere și recesiune, deoarece reglarea sistemului nu se produce decât prin luarea unor măsuri corecte (pe timp de creștere trebuie sporite impozitele indirecte în timp ce pe timp de recesiune trebuie reduse impozitele indirecte). Impozitarea directă a veniturilor trebuie să reprezinte partea cea mai mare din veniturile bugetului național, deoarece singurii locuitori ai țării care participă la împărțirea venitului național sunt salariații și patronatul. Soluția reducerilor de impozite directe pentru veniturile mari foarte mari este nu numai necinstită ci și una care determină în mod hotărâtor polarizarea societății în bogați și săraci.

Modificarea sau reformarea unor structuri, necesită în prealabil modificarea sau schimbarea altora care se află în interdependență cu structura țintă. Crearea mai rapidă a clasei de mijloc obține doar prin preocuparea guvernărilor de a evita o impozitare preferențială, cum este cota unică. Clasa de mijloc reprezintă partea din gospodăriile populației care are asigurată existența și nu este dependentă de promisiunile electorale ale partidelor politice. Pentru a fi eficientă această categorie trebuie să fie mai mare de 50% din totalul gospodăriilor. Teoretic ea poate fi reprezentată din 60% din gospodăriile populației situate din punct de vedere al veniturilor în bani reali, între cincimea superioară (20%) a locuitorilor cu avere și cele mai mari venituri și cincimea cea mai de jos (20%) care încasează cele mai mici venituri. Promovarea în clasa de mijloc se face doar de jos în sus adică de la bază spre vârf. O reprezentare grafică a celor cinci stări după venituri, nu trebuie să arate ca o clepsidră sau ca o secțiune printr-un pahar de șampanie (deoarece în această situație, clasa de mijloc nu se va realiza nici în 100 de ani). Într-o reprezentare grafică a unei secțiuni printr-o „ceapă de ap puțin lunguiată, 60% dintre gospodăriile populației rânduie după mărimea veniturilor, sunt concentrate deasupra și sub medie.

În anul 1995, primul american care a devenit în 1970, laureat al Premiului Nobel pentru economie, prof. Paul Samuelson a subliniat că „Principala sarcină a politicii macroeconomice din zilele noastre este să diagnosticheze starea economiei și să recomande măsurile și soluțiile adecvate.” Și iată și un exemplu. Atunci când statul ia decizia să construiască o autostradă, are la dispoziție patru soluții de finanțare: 1. Să împrumute bani care vor fi restituiți din buget cu dobândă (banii contribuabililor); 2. Prin deficit bugetar, care înseamnă tot banii contribuabililor; 3. Prin creșterea masei monetare care face să crească inflația și să diminueze puterea de cumpărare a populației; 4. Să reducă sau să anuleze alte cheltuieli din bugetul în curs și să repartizeze sumele respective pentru construcția autostrăzii, fără comisioane și fără studii de fezabilitate și consultanțe.

Din cauza a tot felul de interdependențe și condiționări, modul de gândire macroeconomic este perceptibil în mod direct de către indivizi, decât numai atunci când aceștia au ocazia să compare cunoștințele sau experiențele lor, cu constatările pe care le fac în mod direct prin alte țări, cum ar fi, de exemplu, constatarea că prețurile unor mărfuri dintr-o altă țară sunt mai mari sau mai mici decât „acasă” (care pot fi datorate ratei de schimb dintre două monede sau în urma unor grade diferite de dezvoltare a economiilor naționale), dar și atunci când de pe piața internă dispare un produs realizat în țară și în locul lui i se oferă unul importat, mai scump sau mai ieftin.

O situație asemănătoare se petrece și atunci când, într-o țară sub-dezvoltată economic sau în curs de dezvoltare, se vrea a se cunoaște cauza discrepanțelor dintre veniturile mici care intră în gospodărie și prețurile de pe piață. Necunoscătorii cred că pentru a nu suferi, ar fi nevoie să le crească salariul, neștiind că o astfel de soluție se întoarce totdeauna împotriva lor. Soluționarea unei astfel de situații trebuie căutată în nevoia de creștere a numărului de salariați/gospodărie, nevoia de locuri de muncă, scoaterea din imobilitate a șomerilor, grad redus de calificare al membrilor gospodăriei și plata salarii mai mici, distribuire inechitabilă prin salariile brute sau neintervenția statului pentru redistribuirea prin impozitare (impozite progresive) etc.

Țări
piețe de des
cheltuieli su
Cine

dependentă
capacităților
infrastructur
nivelul de ca
de multe ma
ai și infrast
energie și m
foarte mică.

Și a
sensul că so

În lu
sărac pentru
trebuie să ch
de a veni c
revolte” (a s

Leg
fi apreciate
proces ilustr
nemulțumir
domeniul de

Nevoile de bază ale populației

Fig. 1
Sursa: c

Stat
ridicate de
parlamente
asigurării u

1. S
2. S
3. S
Popu

Țările dezvoltate economic nu au același interes, pentru că, în mod practic ele au nevoie de piețe de desfacere pentru ca să poată să-și mențină locurile de muncă din țară și a evita să facă cheltuieli suplimentare cu întreținerea și recalificarea șomerilor.

Cine înțelege ce este o economie națională, știe că forța economică a unei țări este direct dependentă de factorii de producție de care acea țară dispune, adică: 1. Numărul și mărimea capacităților de producție (industriale, terenuri agrare sau de construcții, materii prime, combustibili și infrastructuri) care alcătuiesc așa numita avere productivă a țării; 2. Numărul total al forței de muncă și nivelul de calificare al acesteia. Poți avea în țară o suprafață mare de terenuri agrare excepționale și cât de multe materii prime, zăcăminte de minereuri, de cărbune, de petrol și de gaze naturale, dar dacă nu ai și infrastructuri de tipul căilor ferate, autostrăzilor, telecomunicațiilor, producători suficienți de energie și mai ales dacă nu ai industrie, forța economică a țării respective nu poate fi decât mică sau foarte mică.

Și atenție! Macroeconomia nu ia în considerare bunul simț (sublinierea lui Ragnar Frisch), în sensul că soluțiile ei sunt generale și nu individuale, sunt economice și nu politice.

În lucrarea „Spiritul legilor” editată în anul 1748, Montesquieu a remarcat că „Un om nu este sărac pentru că nu are nimic, ci pentru că nu are un loc de muncă. Într-o bună democrație, unde nu trebuie să cheltuiești decât strictul necesar, fiecare trebuie să aibă acel strict necesar! Statul are datoria de a veni cu un ajutor prompt, fie pentru a nu lăsa poporul să sufere, fie pentru a evita ca el să se revolte” (a se vedea și explicația grafică din fig. nr. 1).

Legătura dintre dorințele sau nevoile locuitorilor țării și posibila creștere a nemulțumirilor, pot fi apreciate după locul în care se află acestea pe linia de evoluție a satisfacției în raport cu așteptările, proces ilustrat și pe graficul din fig. nr. 1. În anul 2009, România a ajuns în domeniul de acumulare a nemulțumirilor cuprins între punctele limită notate cu literele **a** și **b**, de unde poate trece cu ușurință în domeniul de radicalizare spre punctul **c** de pe grafic.

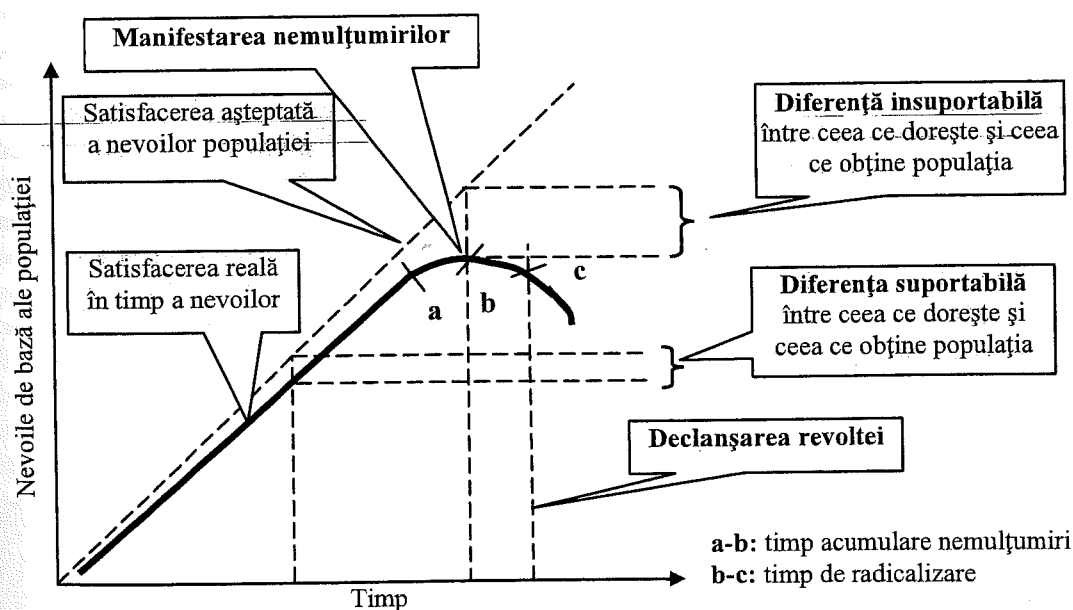

Fig. nr. 1. Curba de evoluție a diferențelor dintre dorințele populației și ceea ce obține aceasta.

Sursa: detaliere după James C. Davies, „Toward a Theory of Revolution” citat în Wolfgang Zapf (editor), „Theorien des sozialen Wandels”, Editura Kiepenheuer und Witsch, Köln-Berlin, 1970.

Statele care s-au dezvoltat din punct de vedere economic și au ajuns la standardele de viață ridicate de azi, nu ar fi putut să obțină performanțele la care au ajuns, dacă membrii guvernelor și ai parlamentelor lor, nu ar fi înțeles importanța pentru bunul mers al economiei lor naționale și a asigurării următoarelor trei condiții:

1. Să existe locuri de muncă pentru populația de vârstă activă;
2. Investiții în capacități productive pentru creșterea forței economice și a avuției naționale;
3. Importanța pentru dezvoltare și bunăstare, a trecerii la producțiile de masă.

Populația țărilor în care conducerile lor nu au fost capabile să-și dea singure seama de ceea ce

au de făcut, sau care, atunci când au depășit acest dezavantaj de cunoaștere nu au fost capabile să nu au vrut să înțeleagă rostul realizării acestor condiții, continuă să sufere și în secolul XXI!

Contrar modelului FMI, țări ca Taiwan, Coreea de sud, Hongkong și Singapore și-au luat mult curaj în mâini problema creșterii și dezvoltării lor economice. O țară mare cum este China continentală, al cărui număr total de locuitori este de cca. 400 de ori mai mare decât locuitorii Statului-orăș Singapore, a demonstrat că dacă există o strategie de dezvoltare, un țel clar, mobilizator, reguli, pricepere, disciplină și control, totul este posibil, chiar dacă numărul mare de locuitori reprezintă pentru guvern, un plus de 1.001 de probleme!

În cartea sa „*Globalization and its Discontents*” (Editura W. W. NORTON, New York, London, 2002) prof. american Joseph Stiglitz, fost economist șef și prim vicepreședinte al Băncii Mondiale și fost președinte al Consiliului Economic Consultativ în administrația Clinton, a făcut următoarele remarci, care pun în evidență o altă cale decât aceea impusă de FMI, pentru a fi urmărite de fostele țări socialiste, care au optat după anul 1990 pentru economia de piață.

„În efortul său de asigurare a stabilității și creșterii economice, China a pus promovarea concurenței, crearea întreprinderilor noi și a unor noi locuri de muncă înaintea privatizării și restructurării întreprinderilor existente. Deși a înțeles importanța macrostabilizării, China nu a confundat niciodată scopurile cu mijloacele și n-a exagerat în lupta împotriva inflației. Ea și-a dat seama că dacă voia să nu pună în pericol stabilitatea socială, trebuia să împiedice apariția șomajului de masă și pentru aceasta a trebuit ca în paralel cu restructurarea să creeze și noi locuri de muncă. Multe dintre măsurile adoptate în această țară pot fi interpretate în final, doar în lumina acestor precizări. Cu toate că în China liberalizarea a fost înfăptuită, aceasta s-a făcut treptat, așa fel încât resursele să nu fie lăsate neutilizate, ci să fie redistribuite către destinații mai potrivite. Politica monetară și instituțiile financiare au facilitat crearea unor noi întreprinderi și locuri de muncă”.

„Pentru asigurarea stabilității sociale, care ar fi putut fi pusă în pericol dacă șomajul ar fi atins cote înalte, China (scria Joseph Stiglitz) a considerat că este mai important din punct de vedere politic și economic, ca o parte din bani să fie utilizați pentru susținerea unor întreprinderi de stat ineficiente. Și cu toate că nu a privatizat întreprinderile de stat productive, pe măsură ce au apărut noile întreprinderi, importanța întreprinderilor de stat s-a micșorat atât de mult, încât, la 20 de ani de la începerea tranziției, ele mai dădeau doar 28,2% din producția industrială”, am încheiat citatul. Tot în aceeași carte, apărută în 2003 și în limba română la Editura Economică (Globalizarea-speranță și deziluzii), a mai făcut și următorul comentariu care ar trebui să fie reținut, atât de guvernanți cât și de reprezentanții mass-media: „Știința, chiar și una atât de puțin precisă cum este știința economică, se ocupă de previziuni și de analiza legăturilor cauzale. Previziunile gradualiștilor s-au confirmat atât în țările care au aplicat strategiile lor, cât și în cele care au aplicat terapia de șoc. În schimb, previziunile adepților terapiei de șoc, nu s-au confirmat”.

1.3. Cauzele reapariției spre finele secolului XX a teoriei autoreglării pieței libere

Spre finele secolului XX, teoriile privind orientarea economică a lumii capitaliste au început să se întoarse încă odată pe dos și s-a apelat din nou la teoria autoreglării pieței libere (*laissez-faire*) care se credea că o vrea mâna nevăzută a pieței, abandonată pentru ineficiență la finele secolului XIX și începutul secolului XX.

Unul din fondatorii școlii de economie de la Chicago, Frank Knight, susținea încă din anul 1932, că profesorii ar trebui să întipărească în memoria studenților lor credința că fiecare teorie economică reprezintă o „trăsătură sacră a sistemului” și nu o ipoteză supusă dezbaterii (The New Economics and the Control of Economic Activity, Journal of Political Economy, nr. 40 din august 1932). Esența unor asemenea precepte, era după părerea adepților acelei școli, că forțele economice reprezentate de cerere, ofertă, inflație și șomaj, ar fi fixe și imuabile (care nu se schimbă niciodată) așa după cum sunt forțele naturii. După părerea susținătorilor acestei teorii, aceste forțe economice existau într-un echilibru perfect într-o piață liberă, în care oferta interacționează cu cererea exact în același fel în care, atracția gravitațională a lunii de pe cer determină fluxul și refluxul apelor mării și oceanelor (mareea)!

Ca
mai activ
economic
beneficiu m
lui și a alto
rată ridicată
(Naomi Kl
destructura
doar o den
guvernament
era grav dis
unor șocuri
aceste disto

În î
programul
precepte:

1. Primul p
și reglen
restului p
2. Următor
achizițio
patronat
3. În al tre
pentru b
lume, iar
proprietă
4. Toate pr
achizițio
5. Și în fin
proprietă
o vorbă
acele ser

„Cu
Friedman c
și lipsite d
prădalnică e
plăti nimic
vre-o comp
guvernelor
secolele XV
serviciile pu
decât valora

Prim
stat din 197
unde a cons

Pent
biografia ac
Jersey, ca fi
austro-ungar
cumpărat cu
numit fabric
lenjerie și u
să funcțione